

РЕКРЕАЦІЙНА ГЕОГРАФІЯ І ТУРИЗМ

УДК 911.3:338.242

Ярослав МАРІНЬЯК

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ПІДХОДИ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ УПРАВЛІННЯ
ТУРИСТИЧНИМ БІЗНЕСОМ В УКРАЇНІ

У статті розкрито існуючі моделі державного регулювання розвитку туристичної діяльності. Подано результати компаративного аналізу, а саме характеристика моделей та країни поширення, застосування основних моделей державного регулювання туристичної діяльності у світі з можливістю застосування їх в Україні.

Розглянуто проблеми становлення туристичної політики в країні. З'ясовано основні хронологічні етапи реформування органів державного управління туризмом в Україні 1989 – 2017 роки. Розкрито основні концептуальні підходи до формування стратегії доцільності застосування європейської моделі державного регулювання розвитку туристичної галузі в Україні.

Ключові слова: регулювання туризмом, туристична політика, органи управління туризмом, моделі управління туризмом, європейська модель.

Постановка проблеми. Туризм є у багатьох країнах основним джерелом надходжень до державного бюджету. Водночас він є специфічним об'єктом державного регулювання. Мультиплікаційний ефект впливу туризму на основні галузі економіки проходить шляхом покращення стану туристичних дестинацій. Все це сприяє обранню ефективної моделі управління туризмом.

Дослідження і публікації. В основу наукової публікації використано праці багатьох дослідників, які вивчали питання державного регулювання туристичною діяльністю у різних країнах світу [1-25]. Однак, незважаючи на праці вчених, недостатньо розкритими є питання вибору ефективної моделі державного регулювання розвитку туристичної діяльності в Україні.

Формування цілей статті. У роботі ставляться такі основні завдання: а) з'ясувати основні складові туристичної діяльності в Україні; б) розглянути існуючі моделі державного регулювання туристичної діяльності у різних країнах світу; в) обґрунтувати створення ефективного органу управління – національної туристичної адміністрації.

Виклад основного матеріалу. Туристична політика – це система методів та заходів соціально-економічного, правового, зовнішньополітичного, культурного та іншого характеру, яке здійснюється парламентами, урядами, державними і приватними організаціями, асоціаціями та установами з метою створення умов для розвитку туристичної індустрії, раціонального використання туристичних ресурсів, підвищення ефективності функціонування системи туризму [8,10].

Туристична політика формується і реалізується на різних рівнях: державному, регіональному, окремого підприємства.

Туристична політика держави носить всі характерні риси його загальної політики.

Однак є і специфічні чинники, під впливом яких туристична політика формується. До них відносяться:

- природні умови країни, що впливають на туристичну політику в залежності від їх наявності або відсутності, раціонального або нераціонального використання для цілей туризму;

- транспортні умови, що визначають доступність до об'єктів туристичної зацікавленості; соціальні, економічні і правові умови розвитку туризму.

Туристична політика держави поєднує внутрішні умови, а також складну систему конкурентних відношень із іншими державами, а також із світовими регіонами, що формують міжнародний туристичний ринок.

Мету туристичної політики визначають і пов'язують із конкретними економічними та історичними умовами розвитку країни, а також зрілістю самої туристичної індустрії. Головні цілі залежать теж від ступеня розвитку сфери туризму [2,8]. У більшості країн, які прагнуть до розвитку туристичного ринку, цілі формуються так:

- ефективне використання наявного туристичного потенціалу; покращення інфраструктури об'єктів туристичної індустрії; гармонізація розвитку туризму із врахуванням особливостей природних умов; підвищення надійності і рентабельності мережі туристичних транспортних парків; підвищення відсотку зайнятих місць;

- збільшення рентабельності функціонування підприємств туристичної індустрії у "мертві" сезони;

- збільшення оптимального співвідношення між цінами і результатами; притягнення клієнтури шляхом надання різноманітних товарів та послуг; постійна адаптація пропозицій до змін смаків споживачів; заохочення співробітництва між організаціями, що займаються

туризмом; інтенсивний та дієвий розвиток сфери реклами.

У практичній діяльності країна може орієнтуватися як на окремі цілі, так і на їх сукупності. На основі державної туристичної політики місцеві органи влади формують локальні цілі.

На рівні туристичного підприємства метою туристичної політики є орієнтація на забезпечення задоволення потреб туристів, збільшення доходів та прибутку від надання туристичних послуг, оптимізацію якості туристичного обслуговування, освоєння нових ринків та ін.

Реалізація цілей туристичної політики вимагає координації (вертикальної та горизонтальної) діяльності різних інституційних одиниць, інтегрованих у систему туризму.

Під час формування і реалізації туристичної політики держава виконує ряд функцій, а саме: координацію; планування; регулювання; маркетинг національного туристичного продукту; стимулювання; соціальний туризм; захист інтересів.

Координація залежить від того, наскільки держава здатна скоординувати і збалансувати інтереси всіх суб'єктів системи туризму, до складу якої входять різні види діяльності. Це означає, що необхідно поєднувати інтереси держави та підприємницьких структур, що входять до переліку причин і виводять цю функцію на перший план.

Планування направлене на відображення економічних, соціальних та інших цілей, досягнення яких держава ставить за основу цього процесу, у результаті якого відображається переважання визначних інтересів і цінностей над іншими. Ця функція конкретно визначається шляхом планування програм розвитку туризму (національних, обласних, регіональних, місцевих).

Основною метою державного регулювання туризму є:

- забезпечення прав громадян на відпочинок, свободу переміщення та інших прав удосконалення подорожей;
- охорона довкілля;
- створення умов для діяльності, направленої на виховання, освіти й оздоровлення туристів;
- розвиток туристичної індустрії, створення нових робочих місць, збільшення доходів держави від її громадян, розвиток міжнародних контактів, збереження об'єктів туристичного інтересу, раціональне використання туристичних ресурсів.

Державне регулювання туризму здійс-

нюється, як правило, шляхом створення відповідної законодавчої і нормативно правової бази, які забезпечують ефективне функціонування туристичного ринку, доступ до ресурсів та їх використання із туристичною метою, дотримання та захист прав й інтересів суб'єктів системи туризму й туристів, установлення правил в'їзду, виїзду і перебування на території країни із врахуванням інтересів розвитку туризму.

Відношення у системі туризму регулюються нормами як загального, так і спеціального законодавства.

В Україні створенні законодавчі акти, які чітко визначають і системно регулюють туристичну діяльність, цивілізованим законодавчим шляхом структурує туристичний ринок. Закон України «Про туризм» відповідає нормам і правилам міжнародної практики у сфері туризму, праву Європейського Союзу, чим стимулює туристичні фірми працювати до узвичаєних міжнародних норм і стандартів. Законодавча база [7, 13] є фундаментом, який дозволяє побудувати ефективну нормативну базу українського туризму.

Фінансове забезпечення туристичних підприємств та класична банківська гарантія, передбачена в новому Цивільному кодексі.

Законодавство дає можливість структурування і координацію ринку туристичних послуг в Україні. Це також виходить із міжнародної практики й досвіду законодавчого регулювання цієї галузі в інших країнах. Закон України «Про туризм» спрямований на гармонізацію українського законодавства з міжнародним правом. Зокрема існують затверджені 1989 р. рекомендації до Гаазької декларації Міжпарламентської конференції з туризму [13].

В окремому пункті зазначається, що в секторі туризму існують певні межі, далі яких процес децентралізації та деконцентрації йти не може. І без національного механізму, що забезпечує координацію туристичної політики держави на національному й регіональному рівнях не обійтись.

Це призводить до того, що у маленькій турфірмі невисокі витрати, що й дозволяє їй нібито конкурувати з великими туристичними компаніями. Великі підприємства завжди можуть знайти захист від конкурентів, позаяк за рахунок обсягів вона бере на себе і зниження цін, тобто диверсифікує ринок послуг. Маленька компанія таких обсягів немає, тому одиниця послуг коштує завжди дорожче. Іноді вони позиціонують себе з кращою пропозицією, якщо на певному сегменті, у певному місці

вдалося домовитися. Але здешевлювати послуги найчастіше вона може, тільки працюючи «у тіні». Таким чином, права споживачів турпослуг дуже сумнівні.

Закон України «Про туризм» розв'язав ряд питань:

- визначив і структурував галузь, тобто визначив, що в туризмі існують специфічні суб'єкти господарювання, яких немає в жодній іншій галузі : такі як туроператори й турагенти;

- встановив повноваження та місце органів влади в галузі, що захищає бізнес від непотрібних втручань;

- носить антимонопольний характер, оскільки забороняє одному туроператору мати понад 20% частини статутного фонду іншого оператора;

- забороняє іноземним громадянам займатися екскурсійною діяльністю на території України;

- захищає туристичні фірми від «професійних несумлінних туристів» шляхом законодавчого обмеження максимально можливої суми претензій туристів;

- дозволяє туристичним фірмам установлювати партнерські, взаємовигідні відносини з готелями на основі «агентських договорів»;

- передбачає сертифікацію засобів розміщення туристів. Це, безумовно стимулює підвищення якості готельних послуг;

- передбачає відповідальність туроператора, а не туриста перед клієнтом за невідповідність між замовленою та наданою послугою;

- розроблено механізм відшкодування фінансових гарантій у форматі тристоронніх договорів за схемою страхова компанія – банк – турфірма з мінімальними відсотковими платежами.

Досвід багатьох країн світу свідчить, що розвиток туризму залежить від його підтримки на державному рівні. Однак не існує ідеальної форми створення оптимальної структури управління туристичною сферою.

Дослідження функціонування моделі державної участі в організації й розвитку туристичної діяльності дозволить виділити такі висновки:

- чітка централізація управління туристичною сферою;

- поєднання туристичною діяльності із іншими секторами економіки під егідою комбінованого міністерства;

- відсутність державних адміністрацій.

Отже, можна стверджувати, що регулювання туристичної діяльності у світі здійснюється в діапазоні від відсутності НТА до її існування у межах комбінованих міністерств. В інших випадках держава втручається в процес управління лише на регіональному рівні. В країнах де туризм не є пріоритетною галуззю взагалі немає державних важелів впливу на туристичну діяльність.

Поєднання комбінованих форм управління є серцевиною існування туристичного бізнесу у багатьох країнах світу. Для ефективного функціонування туристичного сектора залучаються всі наявні міністерства.

Аналіз інформаційних джерел [1-25] дає можливість стверджувати про те, що не існує єдиної думки щодо кількості моделей регулювання сферою туризму, а також їх характеристики та країн поширення. При досить детальному вивченні проблем моделі державної участі в організації й розвитку туристичної діяльності чітко можна виділити такі підходи.

Перший підхід акумулює дослідження, що виділяють три типи моделей управління туристичною сферою [1,3,12,15,16,19,21].

Другий підхід – фіксує чотири моделі управління туристичною сферою [2, 4, 5, 8, 10, 16, 20].

Однак наповнення смисловим змістом цих моделей, а також країни їх поширення у багатьох авторів є суттєво відмінними, очевидно, що це є суб'єктивним у їхньому розумінні. Розглянемо де у світовій практиці виділяють три, чотири моделі державної участі в організації й розвитку туристичної діяльності (табл. 1). У таблиці подано лише найбільш оригінальні підходи, що об'єктивно розкривають їх сутність.

Таблиця 1.

Основні підходи щодо обґрунтування моделі участі держави в управлінні туризмом*

Автори	Характеристика моделі	Країни поширення
Три моделі		
[Дурович А.П., Кабушкин Н.И., та ін., 2003, с. 112 - 114]	Перша модель передбачає: - відсутність державної адміністрації; - всі питання вирішуються на місцях; - вирішення своїх проблем без участі держави.	США
	Друга модель передбачає: - наявність сильного й авторитарного міністерства, яке повністю контролює цю сферу.	Туреччина, Греція, Туніс, Єгипет та ін.

	Третя модель передбачає: - національна туристична адміністрація (НТА) входить до складу одного із багатогалузевих міністерств, переважно з "економічним ухилом" або торгівлі, транспорту та ін.	Іспанія, Франція, Італія, Білорусія, Україна та ін.
[Біль М. та ін., 2009, с. 17]	Перша модель передбачає: - відсутність центрального державного органу управління туризмом; - питання вирішуються на місцях на принципах ринкового саморегулювання.	США
	Друга модель передбачає: - наявність державного центрального органу управління галузю туризму. Це може бути міністерство.	Єгипет, Мексика, Туніс, Греція.
	Третя модель передбачає: - так звана європейська модель, що передбачає функціонування спеціалізованої структури управління туризмом у складі багатогалузевого міністерства.	більшість європейських країн, у тому числі Україна.
Чотири моделі		
[Бартошук О.В., 2011, С. 62-68]	Перша модель "Американська" передбачає: - оперативне регулювання, мезо – та мікроекономічний рівень; - відсутність централізованої державної адміністрації з питань туризму, всі проблеми вирішуються на місцях.	країни з розвинутою ринковою економікою: США
	Друга "централізована" модель передбачає: - державне регулювання, макро -, мезо – та мікроекономічний рівень; - існують спеціальні органи державної влади, центральний з яких – міністерство.	країни, що розвиваються, країни перехідного типу, країни з розвинутим туризмом:
		Ізраїль, Єгипет, Індія, Куба, Мальта, Марокко, Мексика, Нова Зеландія, Малайзія, Кенія, Оман, Камбоджа, ПАР, Хорватія
	Третя "Європейська" модель передбачає: - державне регулювання, макро -, мезо – та мікроекономічний рівень; - Спеціалізований галузевий підрозділ багатопрофільного багатогалузевого органу (міністерства) або підпорядкованого уряду країни.	економічно розвинуті європейські країни: Швейцарія, Німеччина, Франція, Австрія, Великобританія, Італія, Сінгапур, Чехія, Угорщина, Грузія, Китай
	Четверта "Комбінована" модель передбачає: - державне регулювання, макро -, мезо – та мікроекономічний рівень; - комбіновані міністерства (туризм+суміжні з ними або взаємодоповнюючі напрями соціально – економічної політики) чіткий розподіл між центральною та регіональною туристичною владою	країни з рецептивними туристичними ринками: Туніс, Туреччина, Греція, Польща, Індонезія, Болгарія, Йорданія
[Бойко М., Гопкало Л., 2005. - С.222-229]	Перша модель передбачає: - відсутність центральної НТА; - всі питання вирішуються на рівні регіонів.	США
	Друга модель передбачає: - наявність спеціального потужного, авторитетного й самостійного державного центрального органу, що займається розвитком й контролює діяльність усіх підприємств туристичної галузі в країні.	
	Третя "Європейська" модель передбачає: - що питання розвитку туристичної діяльності вирішуються на рівні відповідного галузевого підрозділу (централізована структура, державний орган. (країни Європи)	(країни Європи)
	Четверта модель передбачає:	

	- створення комбінованого міністерства, а це крім туризму охоплює інші суміжні з ним або взаємодоповнюючі напрями соціально-економічної політики.	
[Савченко В.Ф., Стойка С.О., 2013. – С.9-14]	Перша модель – передбачає: - відсутність НТА; - всі питання вирішуються у регіонах.	США
	Друга модель – передбачає: - наявність спеціального потужного центрального органу, що займається розвитком туризму.	Країни, що розвиваються Країни з перехідною економікою
	Третя (європейська) модель – передбачає: - що питання розвитку туристичної діяльності вирішуються на рівні спеціалізованого галузевого підрозділу.	більшість європейських країн, у тому числі Україна.
	Четверта модель – передбачає: - створення багатогалузевого міністерства, яке крім туризму, охоплює інші, суміжні з ним або взаємодоповнюючі напрями соціально-економічної політики.	

*Складено автором на основі літературних джерел

Окрему позицію щодо дослідження управління туристичною сферою займає [Галасюк С.С., 2010], «який виділяє чотири моделі управління, але надає їм зовсім інший зміст. За результатами його вивчення системи державного регулювання сферою туризму всіх 193 країн світу можна зробити висновок, що найбільш поширеною є друга модель, при якій в структурі уряду створюється комбіноване міністерство, що об'єднує туризм із суміжними галузями, - 41% країн світу обирають саме її. Третина держав (31%) дотримуються третьої моделі, де центральним органом виконавчої влади у сфері туризму може бути або багатопрофільне міністерство, або державна структура (адміністрація, комітет, департамент тощо), безпосередньо підлегла уряду. Кожна п'ята (21%) країна світу має окреме міністерство туризму, тобто знаходиться на першій моделі, і лише 7% держав не займаються

регулюванням туристичної галузі на рівні центральної державної влади» [8, С. 203-204].

Національна туристична адміністрація (НТА) є центральним органом виконавчої влади в галузі туризму - в нашій державі це Державна туристична адміністрація України, що, по суті, має бути генеральним координатором між усіма учасниками туристичного процесу: урядом, численними міністерствами та відомствами, залученими у сферу туризму, місцевими адміністраціями та приватним сектором. Якщо в країні сектор туризму є важливою складовою національної економіки та суспільного життя або уряд, виходячи з загальнодержавних пріоритетів, планує значне зростання туризму, створюється самостійний центральний орган виконавчої влади в цій галузі. Державне регулювання туризму охоплює систему важелів прямого і непрямого впливу (таблиця 2.).

Таблиця 2

Реформування органів державного управління туризмом в Україні в 1989-2017 рр.*

Роки	Органи державного управління туризмом в Україні
З січня 2015	Управління туризму та курортів Міністерства економічного розвитку і торгівлі
З 16 червня 2011 до січня 2015	Державне агентство з туризму та курортів Міністерства інфраструктури України
З 1 вересня 2006 до 29 грудня 2010	Державна служба туризму і курортів Міністерства культури та туризму України
З 18 січня 2002 до 29 червня 2005	Державна туристична адміністрація України
З 27 травня 2001 до 18 листопада 2003	Державний департамент з питань діяльності курортів Міністерства охорони здоров'я України
З 28 травня 2001 до 21 березня 2002	Державний департамент туризму Державного комітету молодіжної політики, спорту і туризму України
З 14 лютого 2000 до 18 січня 2002	Державний комітет молодіжної політики, спорту і туризму
З 16 березня 1993 по 10 січня 2000	Державний комітет з туризму України (Держкомтуризм)

1992 - 1993	Міністерство зовнішніх економічних зв'язків і торгівлі України (Головне управління з іноземного туризму в центральному апараті)
1991 - 1992	Українська акціонерна компанія по іноземному туризмі Головне управління туризму України у складі КМУ
1989 - 1993	Українська республіканська асоціація з іноземного туризму (асоціація "Укрінтур")

*Складено автором на основі Указів Президії Верховної Ради УРСР, Постанов Раді Міністрів УРСР, Постанов Уряду України, Указів Президента // Портал "Туризм"

Як видно з табл. 2. в Україні триває пошук оптимальної моделі управління туристичним бізнесом. Звичайно, чітко можна стверджувати, що в країні розвивається європейська модель управління.

З 23 липня 2016 р. (за іншими джерелами з січня 2015 р.) Державне агентство України з туризму та курортів перейшло до Міністерства економічного розвитку і торгівлі. Функції центрального органу виконавчої влади, що забезпечує реалізацію політики у сфері туриз-

му виконує Управління (департамент) туризму та курортів при вище згаданому Міністерстві див. рис. 1.

Основною функцією НТО є просування туризму на національному та міжнародному рівні, тож на неї покладений випуск рекламно-інформаційної продукції (путівники, брошури, довідники, буклети, карти, каталоги туристичних фірм і готелів, відеофільми, CD тощо), проведення маркетингових досліджень.

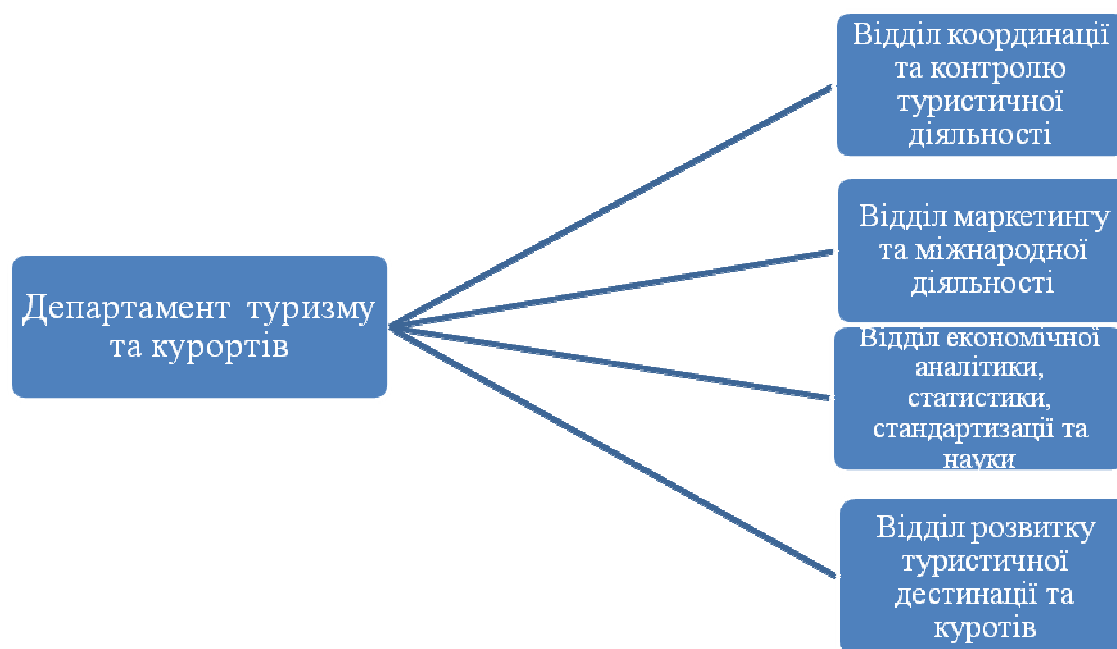

Рис. 1. Структура Департаменту туризму та курортів [За даними офіційного сайту Міністерства економічного розвитку і торгівлі]

Висновки. Проведений аналіз свідчить про дію ряду негативних явищ, що спостерігалися за цей період, а саме:

1. Розбіжність зусиль щодо розвитку внутрішнього туризму, відсутністю зацікавленості до застосування економічних механізмів

кооперації й керування.

2. Повільна й не зовсім вірна методика організації спільних і змішаних підприємств за участю зарубіжних інвесторів.

3. Політична й економічна нестабільність у країні.

Література:

1. Антоненко І.Я. Державне регулювання просування туристичного продукту: міжнародний та вітчизняний досвід // Економічна наука інвестиції: практика та досвід №21. – 2013. – С.17-22.
2. Бартошук О.В. Моделі розвитку індустрії туризму (зарубіжний досвід) / О.В. Бартошук. // Держава і регіони. Серія: Економіка та підприємництво. – 2011. - №2. – С. 62-68.
3. Біль М. Механізм державного управління туристичною галуззю (регіональний аспект): наук. розробка / М. Біль, Г. Третяк, О. Крайник. – К.: НАДУ, 2009, - 40 с.
4. Бойко М., Гопкало Л. Засади формування пріоритетних напрямів туристичної політики України / М. Бойко, Л. Гопкало // Регіональна економіка. - 2005. - №1. - С.222-229.
5. Борушак М. Проблеми формування стратегії розвитку туристичних регіонів : монографія / М. Борушак. – Львів : ІРД НАН України, 2006. - С. 12.

6. Воскресенский В.Ю. Международный туризм. Инновационные стратегии развития. - М.: ЮНИТИ, 2007. - 255 с.
7. Всесвітня туристична організація [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.world/tou/rism.org>
8. Галасюк С.С. Моделі державного регулювання в сфері туризму // Наукові дослідження у сфері туризму: праці Міжнародної туристської Академії. 2010. - Вип. 6. - С.189-204
9. Герасименко В.Г. Управління національним туризмом у контексті міжнародного досвіду / В.Г. Герасименко, С.С. Галасюк // Вісник ДІТБ. Серія: Економіка, організація і управління підприємствами (в туристичній сфері). - 2008. - №12. - С. 19-24.
10. Давидова О. Європейська модель державного регулювання розвитку туристичної діяльності // Вісник Київського національного університету ім. Т. Шевченка. Економіка. 12 (153) 2013. С.22-25.
11. Данільсва Ю.В., Резвіна Є.В. Міжнародні моделі реалізації туристичної політики // Наукові вісті Дніпровського університету. – 2013. - №9. С. 19-23.
12. Домбровська С.М., Білотіл О.М., Помаза – Пономаренко А.Л. Державне регулювання туристичної галузі України: монографія / С.М. Домбровська, О.М. Білотіл, А.Л. Помаза – Пономаренко. Х.: НУЦЗУ, - 2016. – 196 с.
13. Закон України "Про туризм" //Офіційний вісник України. Щотижневий збірник актів законодавства. - К.: 2003.- №50.- С. 34-56.
14. Кудла Д.Є. Формування туристичної політики на регіональному та місцевому рівнях // Регіональна економіка. 2012. - №3. – С. 43-48.
15. Мальська М.П., Антонюк Н.В. Напрями удосконалення державного регулювання розвитку туристичних послуг // Географія та туризм, 2010. С. 114-119.
16. Мальська М.П., Гришук А.М., Маслюк Ю.О. Впровадження зарубіжного досвіду стратегічного управління розвитком туризму: можливість та перспективи для України // Economic Annals – XXI (2015) 155 (11-12), С. 78-81.
17. Мариняк Я. Державне регулювання розвитку туризму в Україні // Наук. зап. Тернопіль. нац. пед. ун-ту. Сер. геогр. - Тернопіль, ТНПУ. 2005. - №2. - С. 165 - 169.
18. Негода Г.А. Моделі функціонування туристичної галузі / Г.А. Негода // Вчені записки інституту «КРОК». - 2012. - Вип. №31. - С.144-152.
19. Организация туризма: Учеб. пособие / А. П. Дурович, Н. И. Кабушкин, Т. М. Сергеева и др.; Под общ. ред. Н. И. Кабушкина. - Минск: Новое знание, 2003 - 632 с.
20. Савченко В.Ф., Стойка С.О. Роль держави у розвитку туристичної індустрії України // Науковий вісник ЧДІЕУ №1 (17). – 2013. – С. 9-14.
21. Смирнов І.Г. Логістика туризму: Навч. посіб. – К.: Знання, 2009. – 444 с.
22. Сухович І. Туристична політика Польщі на рівні туристичного продукту // Вісник Львів. ун. - ту. Серія географічна. 2013. Вип. 46 Ч.2. С.51-57.
23. Ткаченко Т. Тенденції розвитку світового туризму / Т. Ткаченко // Вісник КНТЕУ, 2004. — № 6. — С. 80—85.
24. Ткаченко Т.І. Сталій розвиток туризму: теорія, методологія, реалії бізнесу: монографія / Т.І. Ткаченко. – К.: Київський національний торгово-економічний університет, 2006. – 537 с.
25. Шупік Б.В. Зарубіжний досвід у регулюванні туризму / Б.В. Шупік // Держава та регіони. – 2009. – 1. – С. 200–207.

References:

1. Antonenko I.Ya. Derzhavne rehulyuvannya prosuvannya turystychnoho produktu: mizhnarodnyy ta vitchyznyanyy dosvid // Ekonomichna nauka investytsiyi: praktyka ta dosvid #21. – 2013. – S.17-22.
2. Bartoshchuk O.V. Modeli rozvytku industriyi turyzmu (zarubizhnyy dosvid) / O.V. Bartoshchuk. // Derzhava i rehiony. Seriya: Ekonomika ta pidpryyemnytstvo. – 2011. - #2. – S. 62-68.
3. Bil' M. Mekhanizm derzhavnoho upravlinnya turystychnoyu haluzzyyu (rehional'nyy aspekt): nauk. rozrobka / M. Bil', H. Tretyak, O. Kraynyk. – K.: NADU, 2009, - 40 s.
4. Boyko M., Hopkalo L. Zasady formuvannya priorytetnykh napryamiv turystychnoyi polityky Ukrayiny / M. Boyko, L. Hopkalo // Rehional'na ekonomika. - 2005. - #1. - S.222-229.
5. Borushchak M. Problemy formuvannya stratehii rozvytku turystychnykh rehioniv : monohrafiya / M. Borushchak. – L'viv : IRD NAN Ukrayiny, 2006. - S. 12.
6. Voskresenskiy V.Yu. Mezhdunarodnyy turizm. Ynnovatsionnyye stratehyy razvytyya. - M.: YuNYTY, 2007. - 255 s.
7. Vsesvitnya turystychna orhanizatsiya [Elektronnyy resurs]. — Rezhym dostupu: <http://www.world/tou/rism.org>
8. Halasyuk S.S. Modeli derzhavnoho rehulyuvannya v sferi turyzmu // Naukovi doslidzhennya u sferi turyzmu: pratsi Mizhnarodnoyi turyst's'koyi Akademiyi. 2010. - Vyp. 6. - S.189-204
9. Herasymenko V.H. Upravlinnya natsional'nym turyzmom u konteksti mizhnarodnoho dosvidu / V.H. Herasymenko, S.S. Halasyuk // Visnyk DITB. Seriya: Ekonomika, orhanizatsiya i upravlinnya pidpryyemstvamy (v turystychniy sferi). - 2008. - #12. - S. 19-24.
10. Davydova O. Yevropeys'ka model' derzhavnoho rehulyuvannya rozvytku turystychnoyi diyal'nosti // Visnyk Kyiviv'koho natsional'noho universytetu im. T. Shevchenka. Ekonomika. 12 (153) 2013. S.22-25.
11. Danil'yeva Yu.V., Rezvina Ye.V. Mizhnarodni modeli realizatsiyi turystychnoyi polityky // Naukovi visti Daliv's'koho universytetu. – 2013. - #9. S. 19-23.
12. Dombrov'ska S.M., Bilotil O.M., Pomaza – Ponomarenko A.L. Derzhavne rehulyuvannya turystychnoyi haluzi Ukrayiny: monohrafiya / S.M. Dombrov'ska, O.M. Bilotil, A.L. Pomaza – Ponomarenko. Kh.: NUTsZU, - 2016. – 196 s.
13. Zakon Ukrayiny "Pro turizm" //Ofitsiyyny visnyk Ukrayiny. Shchotyzhnevyy zbirnyk aktiv zakonodavstva. - K.: 2003.- #50.- S. 34-56.
14. Kudla D.Ye. Formuvannya turystychnoyi polityky na rehional'nomu ta mistsevomu rivnyakh // Rehional'na ekonomika. 2012. - #3. – S. 43-48.
15. Mal's'ka M.P., Antonyuk N.V. Napryamy udoskonalennya derzhavnoho rehulyuvannya rozvytku turystychnykh posluh // Neohrafiya ta turizm, 2010. S. 114-119.
16. Mal's'ka M.P., Hryshchuk A.M., Maslyuk Yu.O. Vprovadzhennya zarubizhnoho dosvidu stratehichnoho upravlinnya rozvytkom turyzmu: mozhlyvist' ta perspektyvy dlya Ukrayiny // Economic Annals – KhKhI (2015) 155 (11-12), S. 78-81.
17. Marynyak Ya. Derzhavne rehulyuvannya rozvytku turyzmu v Ukrayini // Nauk. zap. Ternopil'. nats. ped. un-tu. Ser. heohr. -

- Ternopil', TNPU. 2005. - #2. - S. 165 - 169.
18. Nehoda H.A. Modeli funkcionuvannya turystychnoyi haluzi / H.A. Nehoda // Vcheni zapysky instytutu «KROK». - 2012. - Vyp. #31. - S.144-152.
 19. Orhanyzatsyya turyzma: Ucheb. posobyе / A. P. Durovych, N. Y. Kabushkyn, T. M. Serheeva y dr.; Pod obshch. red. N. Y. Kabushkyna. - Mynsk: Novoe znane, 2003 - 632 s.
 20. Savchenko V.F., Stoyka S.O. Rol' derzhavy u rozvytku turystychnoyi industriyi Ukrayiny // Naukovyy visnyk ChDIEU #1 (17). - 2013. - S. 9-14.
 21. Smyrnov I.H. Lohistyka turyzmu: Navch. posib. - K.: Znannya, 2009. - 444 s.
 22. Sukhovych I. Turystychna polityka Pol'shchi na rivni turystychnoho produktu // Visnyk L'viv. un. - tu. Seriya heohrafichna. 2013. Vyp. 46 Ch.2. S.51-57.
 23. Tkachenko T. Tendentsiyi rozvytku svitovoho turyzmu / T. Tkachenko // Visnyk KNTEU, 2004. — # 6. — S. 80—85.
 24. Tkachenko T.I. Stalyy rozvytok turyzmu: teoriya, metodolohiya, realiyi biznesu: monohrafiya / T.I. Tkachenko. - K.: Kyiv's'kyi natsional'nyy torhovo-ekonomichnyy universytet, 2006. - 537. s.
 25. Shupik B.V. Zarubizhnyy dosvid u rehulyuvanni turyzmu / B.V. Shupik // Derzhava ta rehiony. - 2009. - 1. - S. 200–207.

Аннотация:

Я. Марыняк. КОНЦЕПТУАЛЬНЫЕ ПОДХОДЫ К ОРГАНИЗАЦИИ УПРАВЛЕНИЕ ТУРИСТИЧЕСКИМ БИЗНЕСОМ В УКРАИНЕ

В статье соведено действующие модели государственного регулирования развития туристической деятельности. Рассмотрены основы формирования моделей управления в мировой экономике туризма. Определены главные особенности законодательства мировых государств и частности Украины. Законодательная база в основном зиждиться на рекомендациях ВТО и Законах Украины. В частности определено, что главным в государственном регулировании туристическим бизнесом есть существование национальной туристической администрации, именно она выполняет главные задачи функции управлений. Поданы результаты компаративного анализа, в которых раскрыто главные особенности моделей та страна ее действия. Рассмотрены возможности использование тех или иных основных моделей государственного регулирования туристической деятельности в мире с возможностью применение их в Украине.

Рассмотрено проблемы становление туристической политике в стране. Выяснено основные хронологические этапы реформирования органов государственного управление туризмом в Украине 1989 – 2017 годах. Раскрыто основные концептуальные подходы к формированию стратегии использование европейской модели государственного развития туристической отрасли Украины.

Ключевые слова: регулирование туризмом, туристическая политика, органы управление туризмом, модели управление туризмом, европейская модель.

Abstrakt:

Ya. Maryniak. CONCEPTIONS MODELS MANAGEMENT PECULIARITIES OF TOURIST BUSINESS IN UKRAINE.

The article presents the existing models of state regulation of tourism development. The results of comparative analysis have been presented, namely the characteristics of models and the countries of distribution, the application of the basic models of state regulation of tourist activity in the world with the possibility of their application in Ukraine.

The basis of the scientific publication is the work of many researchers who studied the issue of state regulation of tourism activities in different countries of the world. However, despite the work of the scientists, the issue of choosing an effective model of state regulation of tourism development in Ukraine has not been sufficiently revealed.

The main tasks of the work are as follows: a) to find out the main components of tourism activity in Ukraine; b) to consider the existing models of state regulation of tourism activity in different countries of the world; c) to substantiate the establishment of an effective governing body – the national tourist administration.

Tourist policy is a system of methods and measures of socio-economic, legal, foreign policy, cultural and other nature that is carried out by parliaments, governments, state and private organizations, associations and institutions in order to create conditions for the development of tourism industry, rational use of tourist resources, and increase in the effectiveness of the tourism system.

The problems of formation of the tourist policy in the country have been considered. The main chronological stages of the reform of the bodies of the state management of tourism in Ukraine from 1989 till 2017 have been revealed. The main conceptual approaches to the formation of the strategy of expediency of the European model of state regulation of tourism industry in Ukraine have been revealed.

Keywords: tourism regulation, tourism policy, tourism management bodies, tourism management models, European model.

Надійшла 27.10.2017р.